

JARIBIO LA MTHANI DARASA LA VI OKTOBA
SOMO: KISWAHILI

JINA: .....

SEHEMU A: (JUMLA YA ALAMA 20)

1. Sikiliza kwa makini habari utakayosomewa na msimamizi kisha jibu swali la i hadi v kwa kuchagua herufi ya jibu sahihi.

- (i) Mzee aliyeongelewa kwenye habari uliyosikiliza ni _____
A. Mzee Kaiza   B. Mzee Matiku   C. Mzee Maziku
D. Mzee Hashimu   E. Mzee wa watoto watatu [   ]
- (ii) Mzee huyo anaishi katika kijiji gani?
A. Kwere   B. Uvinza   C. Mazengo   D. Mahimba   E. Maziku [   ]
- (iii) Familia ya Mzee huyo ina jumla ya watu wangapi?
A. Watano   B. Watatu   C. Saba   D. Sitata   E. Wawili [   ]
- (iv) Mzee aliyezungumziwa kwenye habari anafanya kazi gani?
A. Mwalimu   B. Mwanafunzi   C. Fundi seremala   D. Mkulima
E. Mwanakijiji [   ]
- (v) Shule aliyohitimu mtoto wa mwisho wa Mzee huyo ni ____
A. Msamvu   B. Kwere   C. Uvinza   D. Mazengo   E. Mahimba [   ]

2. Chagua herufi ya jibu sahihi.

- (i) Kazi ya fundi seremala ni kutengeneza ____
A. Viatu   B. Mabomba   C. Samani   D. Umeme   E. Maua [   ]
- (ii) Mtoto wa jirani yetu ana **kiburi**, neno lililopigiwa mstari lina maana gani?
A. Mkorofi   B. Mvivu   C. Mkaidi   D. Mpole   E. Mchoyo [   ]
- (iii) Kuwa na hofu au wasiwasi ____   A. Gwaya moyo   B. Kaa ange
C. Guu kwa guu   D. Kutetemeka   E. Kukimbia [   ]
- (iv) Wao walijikita katika kuimarisha ulinzi. "Wao" ni aina gani ya neno? ____
A. Nomino   B. Kitenzi   C. Kiwakilishi   D. Kielezi   E. Kihisishi [   ]
- (v) Mtoto **ameficha** kalamu yangu. Neno lililopigiwa mstari limetumika kama ____
A. Kielezi   B. Kiwakilishi   C. Kitenzi   D. Nomino   E. Kihisishi [   ]
- (vi) Watoto wamebadilishana viatu vyao. Katika sentensi hii watenda ni ____
A. Viatu   B. Vyao   C. Wazazi   D. Watoto   E. Wamebadilishana [   ]
- (vii) Mtu aliyeajiriwa kulinda nchi yake anaitwaje?   A. Daktari
B. Mfanyabiashara   C. Mhadhiri   D. Mwanajeshi   E. Mkulima [   ]
- (viii) Watu waliitwa kuhudhuria mkutano wa kijiji. Sentensi hii ipo katika wakati gani?   A. Timilifu   B. Ujao   C. Uliopita   D. Uliopo   E. Usioshirika [   ]
- (ix) Mtu mwenye taaluma ya ujuzi wa kubuni, kutengeneza au kurekebisha majengo, barabara, madaraja au mitambo anaitwa ____
A. Mhandisi   B. Rubani   C. Dereva   D. Mkutubi   E. Seremala [   ]
- (x) Ukipewa kalamu ____ itunze isipotee.   A. Yeyote   B. Yoyote
C. Yoteyote   D. Vyovyote   E. Chochote [   ]

3. Tumia maneno yaliyoko kwenye kisanduku kukamilisha sentensi.

Mwindaji, Hakim, Machinga, Dobi, Seremala, mkalimani, Mkunga, Mwash, Mfinyanzi, Mvuvi, Sonara, Mfugaji, Kocha, Daktari, Dalali

- (i) Mtu anayefanya kazi ya kufasiri mazungumzi kutoka lugha moja kwenda nyingine anaitwa .....
- (ii) Mtu anayetengeneza mapambo kwa kutumia madini anaitwa .....
- (iii) Mtu anayeamua kesi Mahakamani anaitwa .....
- (iv) Mtengeneza vyombo vya udongo kama vile vyungu anaitwa .....
- (v) Mtu anayeua bidhaa rejareja kwa kuzunguka na bidhaa mitaani anaitwa.....

SEHEMU B: (JUMLA ALAMA 20)

4. Umpewa sentensi zilizopangwa bila kufuata utaratibu zipange kwa kuzipa herufi A, B, C, D na E ili zilete maana.

- (i) Kila mzazi aliposikia alikuwa na Shauku ya kuhudhuria mkutano [ ]
- (ii) Mwenyekiti alianza kuhutubia watu waliokuwepo [ ]
- (iii) Mama kulwa na Baba kulwa walijiandaa ipasavyo [ ]
- (iv) Mwenyekiti wa wazazi alipiga mbiu kuwajulisha wazazi juu ya mkutano [ ]
- (v) Wote walifika katika ukumbi wa mkutano [ ]

5. JAZA NAFASI ZILIZOACHWA WAZI.

- (i) Amani haiji .....
- (ii) Sami mwendapole .....
- (iii) ..... furaha ya kunguru.
- (iv) Tegua kitendawili kisemacho. "Saa yangu haijasimama tangu itiwe ufunguo" .....
- (v) Andika neno lenye maana sawa na "Onya" .....

SEHEMU C: (JUMLA YA ALAMA 10) UFAHAMU.

6. Soma shairi kwa makini kisha jibu maswali yafuatayo.

*Dawa tukizitumia, haifai asilani,
Vijana wazee pia, lisikie hili jambo,
Madhara yameshajaa, kila pembe duniani,
Ni hatari kutumia, dawahizi za kulevya.*

*Jamani tubadilike, mbele tupate soga,
Fanyeni yalo halali, mtaongeza ujuzi,
Taifa linawataka, vijana kubadilika,
Ni hatari kutumia, dawa hizi za kulevya.*

Maswali.

- (i) Shairi hili lina beti ngapi? .....
- (ii) Vina vya kati kwa ubeti wa kwanza ni .....
- (iii) Kitu gani hatari mtunzi alichooongelea? .....
- (iv) Mstari wa mwisho katika ubeti huitwa .....
- (v) Kwa kila mstari una mizani mingapi? .....

IMLA

Mzee Matiku ni Mkulima hodari, Anaishi na Mke na watoto watatu ambao mtoto wake wa kwanza ni Mwalimu katika shule ya msingi Kwere, mtoto wa pili ni fundi Seremala katika mtaa wa Mazengo na watatu ambaye ndiye kitinda mimba wake amehitimu Masomo ya kidato cha nne katika shule ya sekondari Uvinza.

Mzee Matiku aliwalea watoto wake katika misingi ya tabia njema na kuishi nao kwa hofu ya Mungu. Hivyo basi familia yake ni mfano wa kuigwa katika kijiji cha Mahimba.

Mzee Matibu ni Mkulima hodari, Anaishi na Mke na watoto watatu ambao mtoto wake wa kwanza ni Mwalimu katika shule ya msingi Kwere, mtoto wa pili ni fundi Seremala katika mtaa wa Mazengo na watatu ambaye ndiye kitinda mimba wake amehitimu Masomo ya kidato cha nne katika shule ya sekondari Uvinza.

Mzee Matiku aliwalea watoto wake katika misingi ya tabia njema na kuishi nao kwa hofu ya Mungu. Hivyo basi familia yake ni mfano wa kuigwa katika kijiji cha Mahimba.